

90 NĂM ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU LẦN THỨ NHẤT CỦA ĐẢNG (1935-2025) GIÁ TRỊ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

GS, TS LÊ VĂN LỢI

Phó Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận:

31-3-2025

Ngày thẩm định, đánh giá:

2-4-2025

Ngày duyệt đăng:

10-4-2025

Tóm tắt: Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng diễn ra cách đây 90 năm (1935-2025) là sự kiện lịch sử có ý nghĩa to lớn đối với sự phát triển của cách mạng Việt Nam. Đại hội đánh dấu sự khôi phục hệ thống tổ chức của Đảng và phục hồi, thống nhất phong trào đấu tranh cách mạng ở Đông Dương; củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân; thúc đẩy phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc phát triển. Nghiên cứu toàn diện, có hệ thống Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng để thấy rõ thêm chặng đường vẻ vang của Đảng, sự hy sinh lớn lao của các cán bộ, đảng viên vì sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc; khẳng định những quyết sách đúng đắn, những thành tựu và kinh nghiệm của Đảng trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

Từ khóa:

Nội dung, tâm vóc, ý nghĩa, giá trị lý luận và thực tiễn; Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng

1. Bối cảnh lịch sử, nội dung Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng

Những năm đầu thập niên 30 thế kỷ XX, tình hình thế giới và trong nước có những chuyển biến quan trọng. Trên thế giới, phong trào cộng sản và công nhân quốc tế tiếp tục phát triển, tác động thuận lợi đến phong trào đấu tranh của các dân tộc thuộc địa. Những thành tựu to lớn của công cuộc xây dựng CNXH ở Liên Xô có tác động tích cực tới phong trào cách mạng thế giới. Trong khi đó, các nước TBCN lâm vào khủng hoảng kinh tế sâu sắc.

Ngay sau khi Đảng Cộng sản Việt Nam thành lập, Đảng đã thống nhất tổ chức, phát động và lãnh đạo một phong trào cách mạng trong phạm vi cả nước, với đỉnh cao là Xô viết Nghệ - Tĩnh. Tuy nhiên, phong trào cách mạng 1930-1931 đã bị thực dân Pháp đàn áp khốc liệt; hệ thống tổ chức đảng bị tổn thất; Ban Chấp hành Trung ương Đảng bị phá vỡ. Tình hình đó khiến phong trào cách mạng tạm thời lắng xuống.

Trong những năm 1932-1935, những đảng viên còn lại đã tích cực hoạt động, kiên trì chấp

nổi cơ sở, bí mật khôi phục hệ thống tổ chức của Đảng, gây dựng lại phong trào. Với sự giúp đỡ của Quốc tế Cộng sản, những cán bộ Đảng Cộng sản Đông Dương hoạt động ở nước ngoài ra sức khôi phục phong trào cách mạng, xây dựng lại hệ thống tổ chức đảng. Tháng 3-1934, Ban Chỉ huy ở ngoài của Đảng Cộng sản Đông Dương được thành lập, đóng vai trò là “người lãnh đạo, người tổ chức” phong trào cách mạng ở Đông Dương, chuẩn bị lập lại Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Nhờ sự nỗ lực của các chiến sĩ cộng sản ở trong và ngoài nước cũng như quần chúng nhân dân yêu nước, cùng với sự giúp đỡ tích cực của Quốc tế Cộng sản và các Đảng Cộng sản anh em, đến đầu năm 1935, hệ thống tổ chức đảng trong nước đã được phục hồi, phong trào cách mạng từng bước phát triển.

Sự khôi phục và phát triển của phong trào cách mạng Đông Dương vừa tạo các điều kiện, vừa đặt ra yêu cầu cấp bách phải tiến hành Đại hội Đảng để đề ra đường lối, xây dựng lại cơ quan lãnh đạo Trung ương, kịp thời lãnh đạo phong trào cách mạng trong bối cảnh tình hình thay đổi nhanh chóng.

Đáp ứng yêu cầu khách quan, cấp thiết đó, với sự chuẩn bị tích cực và theo triệu tập của Ban Chỉ huy ở ngoài, Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng Cộng sản Đông Dương đã diễn ra thành công tốt đẹp. Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng là một yêu cầu khách quan, vừa thể hiện sự chủ động, nhạy bén trước chuyển biến của thời cuộc và sự kiên định mục tiêu, đường lối đấu tranh giành độc lập, giải phóng dân tộc của Đảng.

Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng họp từ ngày 27 ngày đến 31-3-1935, tại một địa điểm ở phố Quan Công - Ma Cao (Trung Quốc). Tham dự Đại hội có 13 đại biểu thuộc các đảng bộ trong nước và tổ chức của Đảng hoạt động ở nước ngoài, đại diện cho 552 đảng viên¹. Đại hội đã

thảo luận và thông qua 13 nghị quyết quan trọng: Nghị quyết chính trị của Đảng, các nghị quyết về vận động công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ, binh lính; nghị quyết về mặt trận phản đế, nghị quyết về đội tự vệ, về công tác trong các dân tộc thiểu số...; 6 bản điều lệ (Điều lệ của Đảng Cộng sản Đông Dương, điều lệ của các tổ chức quần chúng của Đảng) và một số văn kiện khác.

Nghị quyết chính trị của Đại hội đã đánh giá khái quát tình hình của các nước trong hệ thống XHCN, hệ thống TBCN thế giới; tình hình Đông Dương và phong trào cách mạng, công tác tổ chức và lãnh đạo của Đảng. Nghị quyết khẳng định, hệ thống tổ chức của Đảng đã được khôi phục; các cuộc đấu tranh của quần chúng do Đảng lãnh đạo có bước phục hồi, thúc đẩy tinh thần đấu tranh của quần chúng công nông. Tuy nhiên, hệ thống tổ chức của Đảng chưa được thống nhất, sự liên lạc giữa các cấp bộ chưa thật thông suốt, tổ chức cơ sở của Đảng chưa được phát triển mạnh ở các khu công nghiệp,...

Trên cơ sở đánh giá tình hình, ưu điểm và khuyết điểm của công tác đảng, Nghị quyết chính trị nhấn mạnh, toàn Đảng phải tập trung thực hiện ba nhiệm vụ chính: (1) củng cố và phát triển Đảng. Tăng cường phát triển lực lượng Đảng vào các xí nghiệp, đồn điền, hầm mỏ, đường giao thông quan trọng; kết nạp thêm nông dân và trí thức cách mạng đã trải qua thử thách vào Đảng, đưa thêm nhiều đảng viên ưu tú xuất thân từ công nhân vào các cơ quan lãnh đạo của Đảng. Để bảo đảm sự thống nhất về tư tưởng và hành động, các đảng bộ cần tăng cường tự phê bình và phê bình, đấu tranh trên cả hai mặt “tả” khuynh và “hữu” khuynh, giữ vững kỷ luật của Đảng. (2) thu phục quảng đại quần chúng lao động. Nghị quyết chỉ rõ: thu phục rộng rãi quần chúng phải được coi là nhiệm vụ trung tâm, cơ bản, trước mắt của Đảng; đồng thời, củng cố

và phát triển các tổ chức quần chúng, lãnh đạo quần chúng đấu tranh. (3) *chống chiến tranh đế quốc, ủng hộ Liên Xô, ủng hộ cách mạng Trung Quốc*. Đại hội thông qua *Điều lệ của Đảng Cộng sản Đông Dương*, gồm 59 điều, quy định về tên Đảng, về tôn chỉ, mục đích, nhiệm vụ của đảng viên, về điều kiện vào Đảng, về tổ chức, nguyên tắc tổ chức của Đảng, về tài chính, về đảng đoàn và nhiệm vụ của đại biểu Đảng đối với tổ chức Thanh niên Cộng sản. Điều lệ quy định tên Đảng là Đảng Cộng sản Đông Dương, là phân bộ của Quốc tế Cộng sản.

Đại hội đã bầu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa I, gồm 13 đồng chí (9 ủy viên chính thức và 4 ủy viên dự bị), để lãnh đạo phong trào đấu tranh cách mạng ở Đông Dương. Ban Trung ương cử ra Ban Thường vụ, gồm 5 đồng chí, do đồng chí Lê Hồng Phong là Tổng Bí thư.

Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng là sự kiện quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển của Đảng. Với việc thông qua Nghị quyết chính trị và các nghị quyết về công tác vận động: công nhân, nông dân, thanh niên, phụ nữ, binh lính..., Đại hội đã khắc phục sự phân tán trong lực lượng cách mạng, thống nhất được phong trào đấu tranh của công nhân, nông dân và các tầng lớp nhân dân khác dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Đại hội thể hiện bản lĩnh, trí tuệ của Đảng, đem lại cho toàn thể đảng viên và quần chúng nhân dân niềm tin vào thắng lợi của cách mạng, chuẩn bị

lực lượng cho sự phát triển của cách mạng trong giai đoạn tiếp theo.

2. Tầm vóc, ý nghĩa, giá trị lý luận và thực tiễn của Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng đối với tiến trình cách mạng Việt Nam

Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng là một sự kiện lịch sử quan trọng, đánh dấu thắng lợi căn bản của cuộc đấu tranh khôi phục hệ thống tổ chức của Đảng từ Trung ương đến địa phương; khôi phục phong trào cách mạng. Đó là thành quả của quá trình đấu tranh chống khủng bố khốc liệt

của chính quyền thực dân và sự nỗ lực không mệt mỏi của các chiến sĩ cộng sản trong việc khôi phục hệ thống tổ chức đảng và phục hồi phong trào cách mạng.

Kết quả của Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng, sự tái lập Ban Chấp hành Trung ương đã làm sâu sắc hơn mối quan hệ quốc tế của Đảng. Tại Đại hội lần thứ VII Quốc tế Cộng sản, được tổ chức tháng 7-1935 tại Mátxcova (Liên Xô), các đại biểu của Đảng đã giới thiệu hoạt động của Đảng và phong trào cách mạng Đông Dương. Đảng

Cộng sản Đông Dương chính thức được công nhận là một phân bộ của Quốc tế Cộng sản. Đó chính là sự khẳng định vị thế, uy tín của Đảng Cộng sản Đông Dương trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế; khẳng định phong trào cách mạng Việt Nam đã trở thành một bộ phận quan trọng của phong trào cách mạng thế giới vì hòa bình, tiến bộ của nhân loại.

Nghiên cứu, tuyên truyền về sự kiện Đại hội Đại biểu lần thứ nhất của Đảng (3-1935) là dịp để ôn lại chặng đường cách mạng vẻ vang Đảng, qua đó giáo dục truyền thống cách mạng cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ; củng cố và nâng cao niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng; khơi dậy khát vọng cống hiến của mỗi cán bộ, đảng viên và nhân dân nhằm xây dựng nước Việt Nam: giàu mạnh, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc; đấu tranh phản bác những quan điểm sai trái, phản động của các thế lực thù địch, góp phần bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa.

Việc tổ chức thành công Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng cho thấy bản lĩnh của một Đảng cách mạng chân chính, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng, vì mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH. Đảng đã phát huy sức mạnh dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại, kịp thời củng cố, phát triển Đảng ngang tầm nhiệm vụ lãnh đạo phong trào cách mạng. Từ đây, Đảng bước vào một thời kỳ đấu tranh mới với một đội ngũ đảng viên đã được tôi luyện, chuẩn bị lực lượng cho giai đoạn đấu tranh đòi các quyền dân sinh, dân chủ, chống nguy cơ chiến tranh và chủ nghĩa phát xít những năm 1936-1939; tạo tiền đề quan trọng cho thắng lợi của cao trào đấu tranh giải phóng dân tộc 1939-1945, đưa đến thành công của Cách mạng Tháng Tám năm 1945, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, mở ra kỷ nguyên mới trong lịch sử dân tộc - kỷ nguyên độc lập, tự do và CNXH.

Đại hội để lại những bài học quan trọng đối với công tác xây dựng Đảng và quá trình lãnh đạo cách mạng của Đảng. Đó là:

Bài học về sự kiên định mục tiêu, đường lối cách mạng trên cơ sở thống nhất ý chí, tư tưởng và hành động của tổ chức đảng và quần chúng nhân dân hướng đến mục tiêu giành độc lập dân tộc. Đây là bài học quan trọng, mang tính xuyên suốt của cách mạng Việt Nam. Kiên định với con đường, mục tiêu đã lựa chọn, trong thời kỳ vận động giải phóng dân tộc và thời kỳ đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước cũng như thời kỳ đổi mới, kiên định mục tiêu cách mạng, Đảng đã kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH trên cơ sở giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ và bảo đảm sự độc lập về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội. Đồng thời, không ngừng bổ sung, phát triển lý luận về CNXH và con đường đi lên CNXH ở Việt Nam. Nhờ đó, sau gần 40 năm đổi mới, từ một nước nghèo, kém phát triển, Việt Nam đã trở thành nước có thu nhập

trung bình, với thu nhập bình quân đầu người đạt 4.700 USD vào năm 2024.

Bài học về tinh thần quyết tâm giữ vững ý chí cách mạng trong mọi điều kiện, hoàn cảnh lịch sử. Thực tiễn lịch sử phong phú, sinh động, đặc biệt là những khó khăn, thử thách, hiểm nghèo của các chặng đường đấu tranh giành độc lập, giải phóng dân tộc, xây dựng CNXH và tiến hành công cuộc đổi mới là minh chứng sinh động khẳng định việc giữ vững ý chí cách mạng trong mọi điều kiện, hoàn cảnh lịch sử là vấn đề mang tính nguyên tắc để Đảng giữ vững và bảo đảm sự lãnh đạo thống nhất nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu của cách mạng.

Bài học về tranh thủ tối đa và phát huy hiệu quả sự ủng hộ, giúp đỡ của Quốc tế Cộng sản để khôi phục hệ thống tổ chức, phục hồi phong trào cách mạng. Đây là bài học quan trọng đã được Đảng triệt để áp dụng trong thời kỳ đấu tranh giành chính quyền và tiếp tục được phát huy trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược nhằm tăng cường nguồn nội lực (sức người, sức của) của toàn quân, toàn dân và ý chí, quyết tâm đánh đuổi thực dân, đế quốc của mỗi người dân để đem lại những thắng lợi to lớn cho dân tộc. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế hiện nay, nhằm đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, Đại hội XIII (2021) của Đảng chủ trương: “Kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại; nêu cao ý chí độc lập, tự chủ, chủ động, tích cực hội nhập và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế, phát huy tối đa nội lực, tranh thủ ngoại lực, trong đó nguồn lực nội sinh, nhất là nguồn lực con người là quan trọng nhất”². Nhờ chú trọng khơi dậy, phát huy nội lực và nguồn ngoại lực nên đất nước đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử; vị thế và uy tín của Việt Nam được nâng cao trên trường quốc tế.

Bài học trong mọi hoàn cảnh, Đảng phải đặc biệt chú trọng công tác xây dựng Đảng, giữ vững nguyên tắc tập trung dân chủ và giữ vững tổ chức đảng. Từ khi ra đời đến nay và trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng luôn đặc biệt quan tâm đến công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng trên cơ sở nguyên tắc tập trung dân chủ và xây dựng tổ chức cơ sở đảng vững mạnh để giữ vững, tăng cường và nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh để Đảng thực sự “là đạo đức, là văn minh”, hoàn thành sứ mệnh lãnh đạo cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

90 năm đã trôi qua từ ngày diễn ra sự kiện lịch sử Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng, sau gần 40 năm lãnh đạo công cuộc đổi mới, đẩy mạnh sự nghiệp CNH, HĐH đất nước và hội nhập quốc tế, Đảng luôn kiên định nền tảng tư tưởng chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH, kiên định đường lối đổi mới, kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng; chú trọng giải quyết các mối quan hệ lớn trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước. Với năng lực và uy tín của một đảng mácxít chân chính, được rèn luyện qua muôn vàn khó khăn, thử thách, Đảng đã lãnh đạo đất nước đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Đến năm 2024, quy mô nền kinh tế đạt khoảng 470 tỷ USD, đứng thứ 33, giá trị thương hiệu quốc gia đạt 507 tỷ; xuất khẩu đạt khoảng 405 tỷ USD³. Tỷ lệ hộ nghèo theo chuẩn đa chiều giảm còn khoảng 1,9%. Chỉ số hạnh phúc tăng 11 bậc, xếp thứ 54/143⁴. Chỉ số phát triển bền vững (SDGs) xếp thứ 54/166 quốc gia, vùng lãnh thổ⁵. Độc lập, chủ quyền quốc gia, an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội luôn được giữ vững. Đối ngoại và hội nhập quốc tế tiếp tục được đẩy mạnh. Uy tín, vị thế Việt Nam trên trường quốc tế không ngừng được nâng cao.

Với niềm tự hào về truyền thống hơn 95 năm lãnh đạo cách mạng Việt Nam, với trách nhiệm tiếp tục bồi đắp những thành tựu, giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc của Đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng - một trong những đại hội để lại dấu ấn đậm nét trong 13 kỳ đại hội của Đảng; đồng thời, với sứ mệnh, trọng trách cao cả mà giai cấp công nhân, nhân dân lao động và dân tộc giao phó, Đảng Cộng sản Việt Nam nhất định sẽ hoàn thành xuất sắc vai trò lãnh đạo đất nước “thực hiện thắng lợi các mục tiêu chiến lược đến năm 2030, Việt Nam trở thành nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045 trở thành nước xã hội chủ nghĩa phát triển, có thu nhập cao; khơi dậy mạnh mẽ hào khí dân tộc, tinh thần tự chủ, tự tin, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc, khát vọng phát triển đất nước”⁶, đưa dân tộc bước tới đài vinh quang, hiện thực hóa khát vọng xây dựng một nước Việt Nam: hùng cường, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc.

1. Xem: Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh - Viện Lịch sử Đảng: *Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, tập I (1930-1954), quyển 1 (1930-1945)*, Nxb CTQG, H, 2021, tr. 310

2. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, H, 2021, T. I, tr. 110-111

3. Theo Tổng cục Thống kê năm 2024

4. Theo Báo cáo của Mạng lưới Giải pháp phát triển bền vững của Liên hợp quốc (UN)

5. Theo Báo cáo của Liên hợp quốc (UN)

6. GS, TS Tô Lâm: “Một số nội dung cơ bản về kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc; những định hướng chiến lược đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc”, https://www.tapchicongsan.org.vn/media-story/-/asset_publisher/V8hnp4dK31Gf/content/ky-nguyen-moi-ky-nguyen-vuon-minh-cua-dan-toc-ky-nguyen-phat-trien-giau-manh-duoi-su-lanh-dao-cam-quyen-cua-dang-cong-san-xay-dung-thanh-cong-nuoc-vie, ngày đăng 1-11-2024.